

زیاده روی های انسان

خداوند آفرینش انسان را به گونه ای قرار داده که برای زیستن، به تمامی آفریده های او نیاز دارد. از جمله این آفریده ها، هوای پاک و نیاز انسان به آن است تا بدین وسیله به حیات خود ادامه دهد. خداوند با حکمت و تدبیر خود، شرایط محیط زیست انسان را به گونه ای آفریده که تمامی مواهب دست به دست هم دهند و شرایط زیست سالم را برای او به وجود آورند. حرارت خورشید و تابش آن بر دریاها، بخار شدن آب دریاها، وزش بادها، ریزش باران، و وجود گیاهان و حیوانات در زمین، همه برای این است که انسان از آنها به خوبی استفاده کند و به پرستش خدای تعالی بپردازد. البته زیاده خواهی های انسان، همیشه برای او دردسرساز بوده و سبب شده تا نه تنها از این نعمت ها استفاده درستی نکند، بلکه با دست خود به آلوده کردن محیط زیست و از بین بردن این منابع طبیعی بپردازد.

شکر نعمت

امام علی علیه السلام نیز سپاس گزاری از، «خداوند در قرآن کریم خطاب به انسان های فرماید: «مرا یاد کنید تا شمارا یاد کنم و مرا سپاس گوید و ناسپاسی نکنید هوای پاک، هوایی است که خداوند با توجه به نیاز انسان ها و دیگر. نعمت ها و فراهم آوردن موجبات خشنودی خدا را، نخستین حق از حقوق خدای داند موجودات زنده روی زمین، برای حیات آنها خلق کرده است. خدا با آفرینش انسان ها، حیوانات و گیاهان، عوامل تولید کننده هوای پاک را به وجود آورده، برای حرکت از این موجودات شرایط زیست سالم را فراهم کرده است. آفرینش جو زمین به گونه ای که حرکت از موجودات بتواند نیازهای خود را برطرف سازند، از جمله نعمت هایی است که خداوند به مخلوقات ارزانی داشته است. بنابراین، شکر این نعمت ها بر ما واجب و لازم است و آلوده نکردن این هوای سالم و طبیعی، خود نوعی شکر این نعمت به شمار می آید.

پلخ به یک سوال

هنگامی که چندی از شر و دغدغه های آن دور می شویم و قدم در طبیعت پاک و باصفای روستای نیم، دلمان می خواهد همه سلول های بدنمان سلول های تنگساز شوند تا از هوای پاک روستا بهره ببریم. درختان بلندی که شاخه هایشان را به دنبال وزش آرام نسیم به این سو و آن سوی فرستند، آسمان آبی، صدای خوش جویبارها و رقص گندمزارها در باد، همه نشان از وجود خدایی دارند که تمامی آفرینش را مسخر انسان کرده است. او هوای پاک را آفرید تا انسان و دیگر موجودات از

آن بهره‌برند و شکرش را به جای آورند. اما آیا از خود پرسیده ایم اگر آفرینش این همه دقیق نبود و هوای پاک برای تنفس موجودات آفریده نمی‌شد چه پیش می‌آمد؟ پس چرا بدستان خود هواپاک را آلوده کنیم و از نعمت خداوند استقاده بیننده نکنیم

رعایت حقوق دیگران

هوا، لازمه حیات است و نیاز به آن پیش از آب و غذاست. در اهمیت هوا همین بس که آدمی می‌تواند بدون غذا چنانچه هفت روز یا چند هفته زندگی کند، ولی بدون هوا چند دقیقه بیشتر نمی‌توان زنده بود. استقاده از هوای پاک و سالم، از جمله حقوق طبیعی انسان است. امام علی علیه السلام می‌فرماید: «خداوند پاک حقوق مردم را بر حقوق خود مقدم داشت. پس هر که حقوق بندگان خدا را رعایت کند، حقوق خدا را رعایت کرده است». آلوده نکردن هوا، یعنی رعایت این حق از حقوق طبیعی مردم که رضایت خدا و رعایت حقوق او را در پی دارد. همان گونه که دوست داریم در هوای پاک و عاری از هرگونه آلودگی نفس بکشیم، باید برای دیگران نیز همین را بپذیریم و از آلوده کردن هوا سبب نگیریم

کوچک شمردن گناه

در تعالیم اسلامی، بزرگ‌ترین گناه، گناهی است که در چشم کهنکار کوچک شمرده شود. آلوده کردن هوا، در نگاه اول شاید گناه محسوب نشود، ولی از بین بردن منابع طبیعی، نوعی زیان رساندن به دیگران و ضایع کردن حق آنان است و این گناهی نیست که آن را کوچک شماریم. آلوده کردن هوا نه تنها سبب زیان رساندن به انسان است، بلکه سبب زیان رساندن به همه موجودات زنده ای می‌شود که در روی کره خاکی زندگی می‌کنند. ضایع کردن حق مردم و موجودات زنده، در زمره گناهانی است که مانع قبولی اعمال آدمی می‌شود. بنابراین با انجام هر عملی که سبب آلوده شدن هوای پاک شویم، در حقیقت حتی از حقوق موجودات زنده را از بین برده ایم و این نه تنها مانع قبولی اعمال است، بلکه در روز حسابرسی کیفر سختی را به دنبال دارد

درسی دیگر از خداشناسی

خداوند در آیات بسیاری، سخن از نشانه‌هایی به میان می‌آورد که برای اندیشیدن بندگان خود فرستاده است. امام صادق علیه السلام نیز برترین عبادت را، اندیشیدن درباره خدا و قدرتش می‌داند و قرآن کریم، آسمان‌ها، ستارگان و گنگنه‌شان را آیات خدا برمی‌شمارد. همان گونه که آیات قرآن سخن است و از خدا می‌گوید، آسمان نیز کتاب تکوینی عظیم پروردگار است که با آن پهنای حیرت‌آورش، از خدا و عظمت و علم و قدرت او خبر می‌دهد. یکی از راه‌های

اندیشیدن درباره قدرت خدا، تماشای آسمان و ستاره هاست. در روستاها و شهرهای کوچک که از آلودگی هوا خبری نیست، می توان ستاره ها را از ابتدای شب به راحتی مشاهده کرد، ولی در شهرهای بزرگ به علت آلودگی هوا، کمتری توان این ستاره های درخشان را دید و عظمت خدا را به تماشا نشست.

دخالت انسان در نظم طبیعت

طبیعت همه چیز خود را با نظم خاصی به وجود آورده است و بدون دخالت انسان، این نظم و ثبات پایدار نخواهد ماند. اما انسان با دخالت خود، این ثبات و خود تنظیمی را به هم می زند. طبیعت خود به خود تا حدی می تواند آلودگی هوا را تصفیه کند، ولی اگر آلودگی به حدی رسید که قادر به هضم یا بازیابی آن نشود، مشکل را می شود. در حال حاضر، انسان با دخالت های خود در نظم طبیعت، قدرت رفع آلودگی را از آن گرفته است؛ به طوری که نمی تواند در مقابل این همه با توجه به اینکه محیط زندگی انسان به کره، آلودگی هایی که در خاک، آب و هوا پخش می آید، مقاومت کند و روز به روز منابع بیشتری آلوده می شود یا زمین می رود زمین محدود می شود و این کره نیز کجایش محدودی دارد و انسان نخواهد توانست برای رفع نیازهای خود منابع را از جای دیگری بیآورد، باید در حفظ آن کوشا باشد.

تهدید سلامتی

بشر از آغاز زندگی تاریخی خویش، به منظور برآوردن نیازهای اولیه و اساسی خود، به بهره برداری از منابع موجود دست زده است. این روند پیوسته تا امروز مراحل مختلفی را پشت سر نهاده است. تحولات سریعی که علم و صنعت جدید در طی صد سال اخیر ایجاد کرده، خفیه ای که در لایه محافظ زمین در قطب جنوب ایجاد شده، و کاربرد گازهای شیمیایی و باکتری های مرگ آور، باعث ناساعد شدن هوای محیط زیست برای همه موجودات روی زمین شده است. افزایش مقدار کربن حاصل از دودکش کارخانه هایی که مواد سوخت فسیلی مصرف می کنند یا کربن حاصل از سوخت خود و یا سوختن چاه های نفتی و از بین بردن یا آتش زدن جنگل ها که شش های زمین هستند، باعث تشدید حالت گلخانه ای و در نتیجه، گرم شدن بیش از حد کره زمین می شود و این حالت، سلامت موجودات کره زمین را تهدید می کند.

آینده ای تاریک

مواد آلوده کننده هوا ممکن است نشأ طبیعی داشته باشد، مثل دود حاصل از آتش‌فشان یا آتش سوزی های جنگل ها و علفزارها، ولی بیشتر مواد آلوده کننده خطرناک، از فعالیت های انسان سرچشمه می گیرند. آلودگی هوا محدود و مرزی نمی شناسد و همراه باد به سراسر دنیا کشیده شده، باعث ریزش باران های اسیدی می شود و باران های اسیدی نیز جنگل ها را نابود می کند. ضایعاتی که در جویزین و بر اثر انباشته شدن گازهای حاصل از جنگ های شیمیایی، دودکش کارخانه ها و ویژه خودروه ها وجود می آید، جبران ناپذیر است. پیداشدن حفره ای در لایه محافظ زمین یا افزایش حالت گلخانه ای پیش از حد روی سیاره زمین، به سهولت قابل ترسیم نیست. به خصوص کاهش لایه ازون به حدی جدی و خطرناک است که حتی دانشمندان نمی توانند به طور دقیق پیش بینی آینده آن را کرده، چاره قطعی برای آن بیابند.

بیماری های ناشی از آلودگی هوا

هوای این شهرهای بزرگ و ساکنان شهرهای بزرگ به علت آلوده بودن هوا، اغلب به ناراحتی های دستگاه تنفسی، قلبی، چشمی، آلرژی یا آسم مبتلا هستند. عفونت قسمت های فوقانی دستگاه تنفس، برونشیت و التهاب ریوی، به دلیل وجود ذرات معلق در هواست. آلوده، موجب سوزش ریه های می شود. آلودگی هوا احتمال ابتلا به سرطان را افزایش می دهد و ضریب موشی کودکان را پایین می آورد. سردرد، ضعف، سرگیجه، تهوع، اختلال در انتقال اکسیژن به بافت های بدن، ضربان شدید قلب، سکته قلبی و کاهش ظرفیت تنفسی، از دیگر اثرات آلودگی هوا بر سلامت است. مرگ و میر ناشی از آلودگی هوا، چهار برابر مرگ و میر ناشی از ایدز است. بیماری های ناشی از آلودگی هوا، چهارمین رتبه مرگ و میر را به خود اختصاص داده است.

پیش گیری از آلودگی

برای داشتن هوای پاک و سالم در عصر کنونی که عصر فن آوری و استفاده از وسایل پیشرفته است، باید اقدامی جدی صورت گیرد؛ چرا که با افزایش جمعیت، اگر روند آلوده کردن هوا به همین ترتیب پیش رود، به زودی شاهد نابودی لایه ازون بوده و با زمین رفتن آن، محیط زیست نابود می شود. استفاده از وسایل تقلیه عمومی، مترو و دوچرخه، انتقال و ساخت کارخانه ها و پالایشگاه ها به خارج از شهرها، تهیه بنرین با فرمولی که بهتر سوزد و کمتر آلودگی ایجاد کند، کاشت درختان و ایجاد فضاهای سبز در شهرها، حفظ و احیای جنگل ها، استفاده از سوخت گاز طبیعی و انرژی بسته ای، سر پوشیده کردن فاضلاب ها برای

متصادف شدن گازهای ناشی از تجزیه آنها در برابر نورشیداف و نابود کردن صحیح زباله بابر ویژه زباله های بیمارستانی و... از جمله اقداماتی است که با انجام آنها می توان از آلودگی هوا جلوگیری کرد.

فرهنگ حفاظت از محیط زیست

حفاظت از محیط زیست گرچه مسأله ای جهانی است، می توان آن را از سطحی کوچک تر آغاز کرد؛ برای مثال حفاظت از محیط خانه، روستا، شهر، رودخانه و دیچه در برابر آلودگی. البته در این رابطه پیش از هر چیز لازم است نگرش های خود را درباره محیط، مسائل محیطی و حفاظت از محیط زیست ارزیابی کنیم و مورد تجدید نظر قرار دهیم. بسیاری از کارشناسان معتقدند که این کار پیش از هر چیز از راه به اجراء آوردن روندهای تازه تربیتی امکان پذیر است؛ لذا آموزش گروه های انسانی را برای حفاظت از محیط زیست لازم و ضروری می دانند. شعار «حفاظت از محیط زیست، نگهبانی از زندگانی خویش» است؛ شعاری است که رفتار فردی و اجتماعی را هدایت می کند تا از امکانات طبیعی زندگی استفاده بهینه کرده، آنها را نابود نسازیم.

آلودگی هوا و گیاهان

هواهای آلوده نه تنها برای امروزه بامشرف صنعت، هوای بعضی مناطق به قدری آلوده شده که آسمان آبی، به آسمان قهوه ای تبدیل گردیده است انسان ها و حیوانات، بلکه برای درختان و گیاهان هم زیان آور است و حتی در برخی موارد، به محصولات کشاورزی که غذایی ما را تشکیل می دهند نیز آسیب می رساند. زندگی انسان و انواع حیوانات روی زمین به طور مستقیم به غیر مستقیم به گیاهان وابسته است و آنها غذای خود را از گیاهان می گیرند. اکسیرن اتمسفر زمین، حاصل فعالیت گیاهان است و گیاهان، از تولید کنندگان اکسیرن روی زمین هستند و تصفیه کنندگان هوا به شمار می روند. حال اگر خود آنها مورد تهدید آلودگی از سوی انسان قرار گیرند، چه باید کرد؟ اگر روزی گیاهان در اثر آلودگی از بین بروند، آیا حیات وجود خواهد داشت؟